

Advocaten en BTW

Opeisbaarheid van de BTW

Plaats van de dienst

- B2B = BTW opeisbaar op de plaats waar de ontvanger gevestigd is
- B2C = BTW opeisbaar op de plaats waar de dienstverrichter gevestigd is
- Buiten de E.U. = geen BTW gezien plaats van de dienst = buiten de E.U.

Tijdstip opeisbaarheid

- Mondeling of schriftelijk advies wordt geacht één globaal advies te zijn verricht en dus voltooid bij de communicatie aan de cliënt
- Gerechtelijke procedure = voltooiing = beëindiging van de procedure of soms bij uitvoering van de beslissing of door het sluiten van een dading.
- Bij tussentijdse afrekening is de dienst voltooid bij het einde van iedere afrekening
- Grensoverschrijdende dienst > 1 jaar= worden geacht te zijn verricht bij het verstrijken van elk kalenderjaar totdat de dienst wordt beëindigd.
- Een subsidiaire oorzaak heeft als gevolg dat er afgeweken wordt van de hoofdregel inzake tijdstip van opeisbaarheid. Dit is het geval als de prijs of een deel van de prijs wordt ontvangen (voorschot) voor het tijdstip van verrichten van de dienst. Het tijdstip van opeisbaarheid is in dit geval het moment van ontvangst van de prijs of het voorschot.
- De advocatuur kent ook een speciale procedure inzake provisies. Deze is terug te vinden in de Beslissing nr. E.T. 125/682/3

Wijze opeisbaarheid

- Algemeen moet een factuur uitgereikt worden uiterlijk de 15de dag van de maand volgend op de maand waarin de opeisbaarheid heeft plaatsgevonden.
- B2B: factuur uitreiken bij voltooiing of tussentijdse afrekening. Vanaf 01/01/2026 zal het verplicht zijn om een e-factuur (XML-factuur die voldoet aan de Europese norm PEPPOL) te versturen. Dit kan praktisch via een aangepast facturatie- of administratieplatform.
- B2G: in de regel zijn de regels inzake opeisbaarheid voor de B2G diensten hetzelfde als deze van toepassing op B2B. Maar gelet op het bijzonder kader waarbinnen advocaten diensten verrichten voor de overheid, is er een administratieve tolerantie vanuit de BTW-administratie zodat de belasting slechts verschuldigd is op het tijdstip waarop de bevoegde overheid instemt met het bedrag van de kosten en erelonen (Circulaire AAFisc nr. 47/2013 (ET. 124.411), dd. 20/11/2013, randnummer 71 en bevestigd in de Circulaire 2019/C/65 dd 09/07/2019, randnummer 156). Dit is slechts een tolerantie, waardoor toepassing van de normale wettelijke regel niet verboden is. Vanaf 01/03/2024 is het verplicht om een e-factuur (XML-factuur die voldoet aan de Europese norm PEPPOL) te versturen voor opdrachten van meer dan 3.000 euro. Dit kan praktisch via een aangepast facturatie- of administratieplatform.

- B2C: in principe geen plicht om factuur uit te reiken (ontvangstbewijs en dagboek ontvangsten bijhouden), BTW is opeisbaar volgens het kassysteem (incassostelsel) ook al wordt een factuur uitgereikt.

Maatstaf van heffing (bedrag waarop BTW wordt gerekend)

Alle erelonen en alle door de advocaat gemaakte en aan de cliënt doorgerekende kosten met inbegrip van de belastingen en heffingen waarvan hij schuldenaar is en die van hem worden gevorderd.

Wanneer er sommen worden voorgeschoten in naam en voor rekening van de cliënt (in de zin van artikel 28,5° W. BTW) behoren deze niet tot de maatstaf van heffing. Voorbeeld: zegel, griffie- en registratierechten, rolrechten voor rekening van de cliënt, deurwaarderskosten op naam en voor rekening van cliënt.

Bijzondere afwijkingen specifiek voor de advocatuur

Bijzondere regelingen

- **Advocaat-curator:** Verlegging van heffing naar de medecontractant indien (a) de gefailleerde een belastingplichtige is die verplicht was om periodieke aangiften in te dienen voor het begin van de faillissementsprocedure en (b) de curator op de factuur vermeldt “belasting te voldoen door de medecontractant – Circulaire AAFisc nr. 47/2013”.
- **Advocaat-medewerkers/-stagiairs:** verlegging van heffing naar de medecontractant (advocatenkantoor) indien de medewerker/stagiair uitsluitend prestaties verstrekt aan een advocatenkantoor kan er geopteerd worden voor een bijzondere vrijstelling. Er moeten geen periodieke aangiften gebeuren en **men ziet af van het recht op aftrek**.

Het advocatenkantoor zal dan in naam van de medewerker/stagiair de factuur opmaken met de vermelding “BTW verlegd – Circulaire AAFisc nr. 47/2013”. De medewerker/stagiair moet wel nog de jaarlijkse BTW-listing indienen.

Bij de ontvangst van diensten van een niet in België gevestigde belastingplichtige moet een bijzondere BTW-aangifte gebeuren ter voldoening van de Belgische BTW. Idem voor de intracommunautaire ontvangst van minstens 11.200 euro goederen of bij keuze om alle intracommunautaire verwervingen aan de btw te onderwerpen.

De vrijwillige overgang van het normale systeem naar het bijzondere systeem kan door voor 15 december het formulier 604B in te dienen. Het bijzonder systeem wordt dan van kracht vanaf 1 januari. Herziening van aftrek moet toegepast in de laatste normale BTW-aangifte. De advocaat die geopteerd heeft voor de bijzondere regeling, kan daarnaast bijkomende prestaties verrichten ten aanzien van derden (eigen cliënteel). Dit kan zolang de ontvangsten de drempel van 25.000 euro per jaar exclusief BTW niet overschrijdt. (Beslissing BTW E.T. 124.411/2 dd 23/02/2016). Er moeten dan een aantal extra formaliteiten vervuld worden:

- o Uitreiken van een factuur (tenzij aan particuliere cliënten waar dit facultatief is, dit wordt ingeschreven in een dagboek ontvangsten)
- o Indienen bijzondere BTW-aangifte per kwartaal met betaling van verschuldigde btw
- o Bijkomende handelingen opnemen in de jaarlijkse btw-listing

Bijzondere mandaten:

- **Bestuurder, zaakvoerder, vereffenaar** = in principe niet onderworpen
- **Mandataris ad hoc** (voorlopig bewindvoerder vennootschap) = in principe niet onderworpen
- **Plaatsvervangend rechter** = niet onderworpen
- **Mandaat bij de Orde van advocaten** = in principe niet onderworpen
- **Curator** = onderworpen aan BTW

Bijzondere prestaties:

- **Scheidslid** (arbitrage) = onderworpen aan BTW
- **Pro Deo** =
 - o **onderworpen aan BTW, maar aan 0%** (punt 28 Circulaire 47/2013 dd 20/11/2013 en beslissing nr. E.T. 129.361 van 19/01/2016)
 - o **aan 21% vanaf 01/04/2017** (Beslissing E.T. 131.005 dd 23/12/2016) **MAAR is voorlopig uitgesteld (na herhaaldelijke verdaging) voor onbepaalde duur (bericht FOD Financiën 7 september 2018).**
- **Vervanging of "loco" optreden** = onderworpen aan BTW
- **Collectieve schuldenregeling** = vrijgesteld van BTW artikel 44§2, 2° W.BTW(*)
- **Voorlopig bewindvoerder** = vrijgesteld van BTW artikel 44§2, 2° W.BTW(*)
- **Voogd of voogd ad hoc** = vrijgesteld van BTW artikel 44§2, 2° W.BTW
- **Familiale bemiddelaar** = vrijgesteld van BTW artikel 44§2, 5° W.BTW; **Indien aangesteld door een rechter** (Beslissing E.T. 126.564 van 18/07/2014 randnr. 54) Sinds de circulaire 2024/C/39 van 05/06/2024 dient een advocaat voor deze btw-vrijstelling niet langer te beschikken over enig gerechtelijk mandaat en zijn dus ook de prestaties omtrent een vrijwillige familiale bemiddeling vrijgesteld van BTW conform artikel 44§2, 5° W.BTW(**)
- **Geven van voordrachten** = vrijgesteld van BTW artikel 44 §2, 8° W. BTW
- **Contracten voor uitgave van letterkundige en artistieke werken** = vrijgesteld van BTW artikel 44§3, 3° W. BTW

(*) zie ook arrest van het hof van beroep van Gent, 24 september 2019, rol 2018/AR/715:

- De door een advocaat als schuldbemiddelaar verrichte diensten kunnen worden beschouwd als diensten "die nauw samenhangen met maatschappelijk werk" en die worden verricht door "een organisatie die door de bevoegde overheid als instelling van sociale aard wordt erkend", zoals bedoeld in artikel 44§2, 2° W.BTW. Aldus zijn die handelingen van BTW vrijgesteld.
- Ook de door een advocaat als bewindvoerder verrichte diensten kunnen worden beschouwd als diensten 'die nauw samenhangen met maatschappelijk werk' en die worden verricht door 'een organisatie die door de bevoegde overheid als instelling van sociale aard wordt erkend', om dezelfde redenen als deze hiervoor aangegeven (zie arrest nr. 56/2013 van het Grondwettelijk Hof van 25 april 2013, waarnaar het hof uitdrukkelijk verwijst).

(**) De nieuwe circulaire 2024/C/39 van 05/06/2024 vervangt voormelde bepaling uit de beslissing nr. E.T. 126.564 van 18/07/2014, zonder vermelding van ingangsdatum van wijziging van dit standpunt. In principe moet dus pas vanaf 5/06/2024 (datum publicatie) rekening gehouden worden met het gewijzigde standpunt. Aangezien de fiscus erkent dat het vorig standpunt niet correct was, zou een advocaat die als familiaal bemiddelaar heeft opgetreden buiten een gerechtelijk mandaat, zijn onterecht aangerekende en doorgestorte BTW kunnen terugvragen. Let wel: de controleur kan mogelijks het argument van onrechtmatige verrijking invoeren als de advocaat deze BTW niet aan zijn cliënt terugstort.

Verdere toelichting over de BTW-regels voor advocaten vindt u in de circulaire 47/2013 nr. E.T. 124.411 van 20.11.2013, beslissing nr. E.T. 125.543 van 06.02.2014, beslissing nr. E.T. 126.564 van 18.07.2014, beslissing nr. E.T. 127.108 van 27.11.2014, beslissing nr. E.T. 124.411/2 van 23.02.2016, beslissing nr. E.T. 130.012 van 02.06.2016, beslissing nr. E.T. 126.564/2 van 23.09.2016, circulaire 2024/C/39 van 05.06.2024.

Deze bijdrage is louter ter informatie aangeboden en verplicht ons tot niets. Fiscaliteit is continu in beweging, deze opgave dient enkel als leidraad en houdt geen enkel concreet advies is. Gelieve ons te contacteren voor een advies op maat.

Opgemaakt 3 januari 2017 – laatst bijgewerkt 18 maart 2025

© Admin4All – Wesley Lambrechts